

**ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ СТАТЕВОЇ ОСВІТИ  
МОЛОДІ УКРАЇНИ**

**Стрюкова С.Є.**

*студентка психолого-педагогічного  
факультету, спеціальність 091 Біологія*

**Дехтярьова О.О.**

*кандидат біологічних наук, доцент  
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»  
Харківської обласної ради, м. Харків, Україна*

У статті розглядаються педагогічні аспекти, особливості змісту і впровадження статевого виховання молоді в Україні. Досліджуються проблеми, які виникають при впровадженні статевого виховання у школах та інших закладах освіти України, та шляхи їх вирішення.

Ключові слова: *статеве виховання, моральні цінності, компетентності, статеві культура, відносини.*

Сьогодні наша держава інтегрується до загальноєвропейського товариства. На сучасному етапі становлення України, як демократичної держави, відбувається загострення проблем моральних і загальнолюдських цінностей, міжстатевих відносин. Майбутнє нашої нації, держави залежить від тих цінностей, що будуть закладені в світогляд людей, починаючи з дитинства, а також від того, чи стане духовність основою їх життя. Статеве виховання – це те, чому потрібно приділяти особливу увагу, бо воно відіграє роль у значних подіях в житті кожної людини

Основи статевого виховання можна побачити ще у працях А. Макаренка, В. Сухомлинського, Г. Ващенко. Такі науковці, як Г. Дьомін, С. Суматохіна, О. Сечко розглядали особливості статевого виховання та розвитку підлітків, старшокласників. Р. Борман, О. Рибалко досліджували вплив сім'ї на формування культури статевих відносин, статеві свідомість досліджувалася М.

Борщевським, сексуальна та статева освіта – І. Мезеря. Морально-статеве виховання школярів освітлено у працях Ю. Бжинської, О. Кузнецової. В працях українських вчених О. Безпалько, О. Бялик, О. Главацької, В. Поліщук, Н. Чернухи, В. Корнят представлено формування основ здорового способу життя, актуальні проблеми підготовки майбутніх соціальних педагогів у закладах вищої освіти України до різних видів діяльності, в тому числі до статевого виховання. [1, с. 94-110. 2, с. 20].

Мета нашої роботи з'ясувати особливості змісту і впровадження статевого виховання молоді в Україні. Дослідити проблеми, які виникають при впровадженні статевого виховання у школах та інших закладах освіти України, та знайти шляхи їх вирішення.

Наше суспільство змінюється і переживає кризу не тільки соціально-економічну, але й духовно-моральну. Люди втрачають сенс життя і життєві орієнтири. Моральні цінності руйнуються, світогляд спотворюється. Криза негативно впливає на виховання молоді і це знаходить відображення в статевому самовираженні.

Соціологічне дослідження, яке провели в 2018 році Українським інститутом соціальних досліджень ім. Яременка спільно з ЮНІСЕФ, показало що, у середньому, в Україні перший статевий контакт у хлопців відбувається в 14 років, а у дівчат – в 15.

Особливу занепокоєність викликає акселерація дітей, недостатній рівень обізнаності неповнолітніх у сфері статевих взаємовідносин, одержання інформації від однолітків чи з мережі Інтернет. Занепокоює прояв масової сексуальної розпусти і вседозволеності у молоді: проституція, жорстокість на насилля. Всі ці чинники згубно позначаються на здоров'ї нації.

Україна залишається лідером в Європі за масштабами поширення ВІЛ. За оцінками UNAIDS, в нашій державі з цією хворобою живе близько 240000 осіб. Станом на 1 жовтня 2019 на обліку в Україні перебувало 136849 ВІЛ-позитивних пацієнтів, приблизно 45% нових випадків інфікування – це молодь від 15 до 24 років [3, с.1].

Сьогодні в нашій державі молодь майже не отримує якісної підготовки з сексуальної освіти в школі, не освітлюється ця тема і в більшості сімей (або інформація є неповною і спотвореною). Переважна більшість батьків не готова до належного здійснення статевого виховання. Це відбувається через недостатній рівень компетентності батьків, відсутність знань і досвіду виховання, через нерозуміння загроз у поширенні ВІЛ/СНІДу, тощо. Замовчування цих тем у сім'ї, незручність деяких тем в сексуальній та статевій освіті породжує страхи та комплекси, які діти несуть у доросле життя.

Школа – це маленька модель суспільства, це середовище, в якому учні повинні дізнаватися і про статеве дозрівання, і про контрацепцію, про ризики інфекційних уражень, про питання сексуальної орієнтації та сексуальної безпеки. Сьогодні статеве виховання в Україні перебуває в зародковому стані – це доповнення до професійної підготовки вчителя. Питання статевого відносин розглядається при вивченні окремих навчальних предметів, шляхом включення в зміст деяких тем, розділів, спецкурсів. На даний момент питання з статевого виховання частково висвітлюються на заняттях з предметів «Основи здоров'я» та «Біологія людини» що, на нашу думку, дуже мало. Крім того, деяка інформація не відповідає віку дітей, розглядається з запізненням. Наприклад у Швеції, де рівень підліткової вагітності найнижчий, починають статеве виховання в 3 роки. В більшості західноєвропейських держав сексуальна освіта – обов'язковий предмет для вивчення в школі [4, с. 187]. Тому у школах України потрібно створити систему статевого виховання. Але, при здійсненні статевого виховання учнівської молоді необхідно враховувати особливості вітчизняного суспільства, його національно-релігійну специфіку та культурні традиції.

Таким чином, виходячи з вищезазначеного можемо зробити наступні висновки: тема дуже актуальна, але в школах впроваджується частково, не в повному обсязі. Щоб вирішити цю проблему потрібно розробити та впровадити освітні програми статевого виховання у ЗОШ, включити заняття з сексуальної освіти в плани виховної роботи. Необхідно посилити взаємодію сім'ї, школи,

громадських та релігійних організацій, заклади вищої освіти для реалізації провідних засад статевого виховання учнівської молоді. Модернізувати, підготувати вихователів зі статевого виховання, необхідно підвищити компетентність педагогів. Створити в Україні цикл телепрограм, комп'ютерних програм для молоді, онлайн курсів з орієнтацією на формування статевої культури.

#### Література:

1. Головач Л.Я. Методика виявлення готовності майбутніх соціальних педагогів до статевого виховання старшокласників. Освітній простір України. 2017. №10. С. 94-110.
2. Корнат В. Статеве виховання школярів як складова діяльності соціального педагога в школі. Педагогічний процес : теорія і практика (серія : педагогіка) № 4(63).-К., С. 20.
3. Звіт ЮНІСЕФ на 22 квітня 2020 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу:[https://zaxid.net/nazvano\\_vik\\_v\\_yakomu\\_ukrayinski\\_pidlitki\\_otrimu\\_yut\\_pershiy\\_seksualniy\\_dosvid\\_n1481986](https://zaxid.net/nazvano_vik_v_yakomu_ukrayinski_pidlitki_otrimu_yut_pershiy_seksualniy_dosvid_n1481986).
4. Паничок, Т.Я. Статеве виховання учнівської молоді у Німеччині : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. ТНПУ ім. В. Гнатюка. 2010. С. 187.